

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 09.10.2024 r.

Znak: WZPS-5.431.2.21.2024.KC-Ś

**Pani
Patrycja Gross
Wójt Gminy
Stargard**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 28 – 30 sierpnia 2024 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Stargard. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy Stargard (ul. Rynek Staromiejski 5) oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie (ul. Bydgoska 63).

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia nr 84/2024 z dnia 8 lipca 2024 r. w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Małgorzata Andraszkiwicz – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 sierpnia 2024 r.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Gminy Stargard i w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stargardzie oraz wyjaśnień udzielonych przez panią Annę Ładniak, kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Stargardzie (na podstawie upoważnienia Zastępcy Wójta Gminy Stargard z dnia 28 sierpnia 2024 r.).

Akta kontroli, str. 1 – 11

Działalność Gminy Stargard w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Stargard następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych bez wsparcia asystenta - monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Stargard, na dzień kontroli, jedna rodzina, u której podczas wywiadu środowiskowego stwierdzono niewydolność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, nie była objęta wsparciem asystenta rodziny [tekst wyłączony z jawności]

Akta kontroli, str. 12 - 13

2. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych objęte wsparciem asystenta rodziny.

W Gminie Stargard, w okresie objętym kontrolą, były 23, a na dzień kontroli 5 rodzin objętych wsparciem asystenta.

Analizie formalnej i merytorycznej poddano 9 przypadków z ww. rodzin. W wyniku dokonanej analizy stwierdzono, że

1) asystent:

- nie udokumentował godzin wejść w środowisko zamieszkania rodziny (tab. 3, poz. 1, 4, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 20),
- zakończył współpracę z rodziną pomimo obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu (tab. 3, poz. 1),
- podczas wizyt w środowisku zamieszkania rodziny, nie odnotowywał informacji dotyczących funkcjonowania dzieci, relacji panujących w rodzinie, sposobu sprawowania opieki przez rodziców (tab. 3, poz. 1, 4, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 20),
- zakończył monitoring w rodzinie, z której dzieci oczekiwały na umieszczenie w pieczy zastępczej (tab. 3, poz. 1),
- nie udokumentował współpracy z kuratorem rodziny (tab. 3, poz. 9),
- prowadził niewystarczający monitoring sytuacji rodziny po zakończonej współpracy (brak informacji o funkcjonowaniu dzieci, relacjach w rodzinie) (tab. 3, poz. 4),

2) pracownik socjalny:

- nie dokonał rzetelnej analizy sytuacji rodziny podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego na rzecz przydzielenia rodzinie asystenta (tab. 3, poz. 7, 9, 13, 14, 20), czym naruszył art. 11 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli pouczono, aby asystent:

- w dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną dokonywał zapisów na temat funkcjonowania dzieci, relacji panujących w rodzinie oraz sposobie sprawowania opieki nad dziećmi,
- dokumentował godziny wejść w środowisko zamieszkania rodziny,
- dokumentował współpracę z kuratorem, sprawującym nadzór nad rodziną będącą w asystenturze,
- po zakończonej asystenturze prowadził rzetelny monitoring sytuacji rodziny.

Wśród działań asystenta na rzecz rodzin znalazło się m. in.:

- monitorowanie sytuacji szkolnej i zdrowotnej dzieci,

- współpraca z placówką oświatową, sądem, kuratorem, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej,
- motywowanie rodziców do podjęcia pracy, terapii,
- pomoc w pozyskaniu świadczeń, sporządzaniu pism urzędowych.

We wszystkich przypadkach przyznanie asystenta rodzinie następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego. Każdorazowo pozyskiwano zgodę rodziny na współpracę z asystentem.

W okresie objętym kontrolą, w gminie zatrudniony był jeden asystent rodziny. Na dzień kontroli współpracował z 5 rodzinami, zatem liczba asystentów jest adekwatna do potrzeb gminy.

W kontrolowanym okresie w gminie nie było rodzin, które chciały skorzystać ze wsparcia asystenta w ramach ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”⁴.

Akta kontroli, str. 14 – 22, 33 – 164

3. Rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało 28 dzieci z 17 rodzin (w tym: 2 rodzeństwa 2-osobowe, 1 rodzeństwo 3-sobowe, 1 rodzeństwo 4-osobowe oraz 1 rodzeństwo 5-osobowe).

W kontrolowanym okresie asystent współpracował z 6 z ww. rodzin. W pozostałych przypadkach nie było możliwości podejmowania działań na rzecz powrotu dzieci do domu rodzinnego z uwagi na: odebranie władzy rodzicielskiej – 7 rodzin, pobyt rodzica na terenie innej gminy – 3 rodziny, brak zgody rodzica na asystenturę – 1 rodzina. W 2 przypadkach rodziny były objęte asystenturą przed okresem kontrolnym. Analizie poddano dokumentację 5 z ww. rodzin. W jednym przypadku (tab. 5, poz. 16) stwierdzono, że po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, w rodzinie nie przeprowadzono wywiadu środowiskowego celem dokonania analizy sytuacji rodziny, środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie. Naruszono zatem art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli w gminie były 2 rodziny, z których dzieci, przebywały w domach rodzinnych, pomimo obowiązującego postanowienia sądu o umieszczeniu ich w pieczy zastępczej (tab. 3, poz. 1 i 15). W jednym przypadku rodzina pozostawała w asystenturze na dzień kontroli. W drugim przypadku [tekst wyłączony z jawności] W marcu 2024 r. sąd wydał postanowienie o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Do dnia kontroli postanowienie to nie zostało zrealizowane, dzieci pozostawały w domu rodzinnym. Mimo to monitoring sytuacji rodziny został zakończony [tekst wyłączony z jawności]

Zgodnie z oświadczeniem kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie, w kontrolowanym okresie, do jednostki wpłynęło łącznie 76 zaproszeń na posiedzenia dotyczące oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Ośrodek uczestniczył w 65 posiedzeniach. Na 9 posiedzeniach nie wymagano stawiennictwa, ośrodek przekazał pisemne informacje na temat rodzin do wskazanej jednostki. W jednym przypadku pracownicy ośrodka nie uczestniczyli w posiedzeniu z uwagi na wykonywanie innych obowiązków służbowych.

Akta kontroli, str. 23 – 32, 165 – 229

4. Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w kontrolowanym okresie Gmina Stargard zapewniała swoim mieszkańcom wsparcie w formie:

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923 ze zm.).

- pracy socjalnej,
- asystentury,
- wsparcia finansowego i rzeczowego,
- poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego w szkołach,
- działalności Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- placówek wsparcia dziennego,
- grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych, anonimowych narkomanów, osób w kryzysie i doświadczających przemocy w ramach porozumienia ze Stowarzyszeniem „ALA” w Stargardzie.

Informacje na temat ww. wsparcia są rozpowszechniane w ramach bieżącej pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie, na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń ośrodka, rozpowszechniane na terenie placówek oświatowych.

W celu wymiany doświadczeń oraz zapobiegania izolacji w gminie prowadzone są takie działania, jak np.:

- w szkołach: spotkania dla rodziców ze specjalistami, wycieczki, festyny, realizacja kampanii „Postaw na rodzinę”,
- gminne koło teatralne „Na 10-tkę” organizujące festyny rodzinne, przedstawienia teatralne promujące zdrowy styl życia, warsztaty dla dzieci i seniorów, spotkanie profilaktyczne dla rodziców „Świadomi rodzice”,
- sołectwa – organizacja festynów rodzinnych, Dzień Dziecka, mikołajki.

Akta kontroli, str. 230 – 231

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Stargard funkcjonuje 11 placówek wsparcia dziennego, w tym: 8 w formie pracy podwórkowej i 3 w formie opiekuńczej. Wszystkie placówki prowadzone są na zlecenie gminy przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ZOR w Szczecinie. Placówki opiekuńcze spełniają wymagania lokalowe i sanitarne.

Akta kontroli, str. 232 – 236

Podsumowanie ustaleń kontroli

1) stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości:

- zakończenie asystentury pomimo obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu,
- brak rzetelnej analizy sytuacji rodziny pod kątem wypełniania przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego,
- brak analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- zakończenie monitorowania sytuacji rodziny, w której nie zrealizowano postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

2) przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- niewystarczająca znajomość przepisów pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie,
- zaniedbanie,

3) skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości:

- niewystarczająca wiedza na temat sytuacji rodzin pod kątem wypełniania przez nie funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- formalne,

4) osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości:

- były i obecny Wójt Gminy Stargard,
- kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie,
- asystent i pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie,

5) uprawnienia jednostki kontrolowanej:

- zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania,

6) wpis w książce kontroli:

- 6/2024,

7) wystąpienie otrzymują:

- Wójt Gminy Stargard,
- a/a.

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Stargard w zakresie wspierania rodziny
wydaję

zalecenia znaczące:

- 1) nie kończyć współpracy asystenta z rodziną, w sytuacji obowiązującego w tym zakresie postanowienia sądu,
- 2) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) nie kończyć monitorowania sytuacji rodziny po zakończonej asystenturze w rodzinach, w których nie zrealizowano postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

zalecenie zwykłe:

- 4) przy przydzielaniu rodzinie asystenta dokonywać kompleksowej diagnozy sytuacji rodziny, szczególnie pod względem wypełniania przez nią funkcji opiekuńczo – wychowawczych – art. 11 ust. 2 ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Z upoważnienia
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Karolina Czaja-Śmietana
Starszy inspektor wojewódzki
Małgorzata Andraszkiwicz
Starszy inspektor wojewódzki
Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art. 6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne).